

บันทึก

เรื่อง ภาษีการซื้อโคภัก

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารได้แจ้งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยหนังสือที่ ๖๔๘๓/๒๕๐๑ (ภอ.๑๑) ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๐๑ ความว่า กระทรวงการคลังได้ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการเสียภาษีการซื้อโคภักสำหรับที่หนีศุลกากรที่กรมศุลกากรจับกุมไว้และนำออกจำหน่าย ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้มีอยู่ว่า กรมศุลกากรทำการจับกุมรถยนต์นั่งเก๋งได้คันหนึ่ง ซึ่งหนีศุลกากรจากประเทศลาวเข้ามาในราชอาณาจักรนอกทางอนุวัติ กรมศุลกากรได้ส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดี ในที่สุดรถยนต์คันนี้ตกเป็นของแผ่นดิน กรมศุลกากรจึงได้จำหน่ายรถยนต์คันนี้โดยวิธียื่นของประมูลประกวดราคา ซึ่งมีผู้ประมูลได้ไปแล้ว ในขั้นต่อมาได้เกิดเป็นปัญหาขึ้นว่า ผู้ที่สู้ราคาในการขายทอดตลาดหรือผู้ที่ยื่นของประมูลซื้อโคภักที่ได้โดยกรมศุลกากรเป็นผู้จำหน่ายเช่นนี้จะต้องมีหน้าที่เสียภาษีอากรซื้อโคภักหรือไม่ ในเรื่องนี้กรมสรรพากรเห็นว่า รถยนต์คันนี้ยังมีได้เสียภาษีการซื้อโคภักในการนำเข้าตามมาตรา ๑๖๙ แห่งประมวลรัษฎากร เพื่อความสะดวกควรให้ผู้ประมูลได้เป็นผู้เสียภาษีการซื้อโคภักแทนผู้ลักลอบนำเข้า เพราะรถยนต์คันที่ลักลอบนำเข้ามานี้ต้องเสียภาษีอยู่แล้ว เมื่อเรียกเก็บภาษีจากผู้นำเข้าโดยตรงไม่ได้ก็มีหน้าอากรค้างอยู่ ซึ่งย่อมโอนติดไปกับรถยนต์คันนั้น และจังหวัดท้องที่ย่อมมีอำนาจยึดทรัพย์ขายทอดตลาดเอาเงินมาชำระภาษีที่ค้างได้ตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากร แต่กรมศุลกากรไม่เห็นด้วยกับความเห็นดังกล่าวของกรมสรรพากร โดยเห็นว่ามาตรา ๑๖๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้วิเคราะห์ศัพท์คำว่า “ผู้ค้าโคภัก” ไว้แน่นอนแล้วว่าหมายถึงบุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือองค์การใด ๆ (รวมทั้งผู้กระทำการแทนด้วย) ซึ่งทำการผลิต นำเข้า หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งโคภัก ส่วนมาตรา ๑๖๗ ก็ได้บัญญัติให้ผู้ซื้อโคภักที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีการซื้อโคภักเฉพาะในกรณีที่ซื้อโคภักจากผู้ค้าโคภักเท่านั้น โดยให้ชำระภาษีไว้กับผู้ค้าโคภัก แต่การจำหน่ายของที่ตกเป็นของรัฐแล้ว ซึ่งกรมศุลกากรกระทำไปนั้น กระทำไปในฐานะเป็นตัวแทนของรัฐ ฉะนั้น กรมศุลกากรจึงมิใช่ผู้ค้าโคภัก และผู้ที่สู้ราคาในการขายทอดตลาดหรือผู้ที่ยื่นประมูลประกวดราคาได้ จึงมิได้ซื้อของนั้นจากผู้ค้าโคภัก อนึ่ง บทบัญญัติในมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากรที่ให้อำนาจจังหวัดท้องที่ยึดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดเสียภาษีอากรออกขายทอดตลาดเพื่อเอาเงินมาชำระภาษีที่ค้างได้นั้น หมายถึงว่า ทรัพย์สินนั้นเป็นของเอกชนอยู่ แต่สำหรับรายนี้ บุคคลผู้มีหน้าที่ชำระภาษีการซื้อโคภักที่ไม่ปรากฏและต่อมาทรัพย์สินนั้นได้ตกเป็นของรัฐแล้ว บุคคลที่รับซื้อทรัพย์สินจากรัฐไว้ในกรณีเช่นนี้ ย่อมไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีการซื้อโคภัก โดยที่กรมศุลกากรและกรมสรรพากรมีความเห็นแตกต่างกัน

เช่นนี้ จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองพิเศษ) ได้ตรวจพิจารณาปัญหาเรื่องนี้แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้ คือ

๑. ประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาในปัญหาเรื่องนี้ก็คือ การที่กรมศุลกากรนำเอา โศกณัฏฐ์หนีศุลกากรที่จับไว้ได้และตกเป็นของแผ่นดินแล้วออกจำหน่ายนั้น จะทำให้กรมศุลกากรมีฐานะเป็นผู้ค้าโศกณัฏฐ์ตามบทวิเคราะห์ศัพท์ที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๖ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๔๙๖ หรือไม่ คำว่า “ผู้ค้าโศกณัฏฐ์” นั้น ตามประมวลรัษฎากรบัญญัติว่าได้แก่ บุคคลธรรมดา นิติบุคคลหรือองค์การใด ๆ ซึ่งทำการผลิต นำเข้า หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งโศกณัฏฐ์ ทั้งนี้ ให้ความหมายรวมถึงผู้ทำการแทนด้วย ซึ่งหมายถึงบุคคลหนึ่งบุคคลใด ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล หรือองค์การใด ๆ และรวมทั้งตัวแทนของบุคคลหรือองค์การดังกล่าวที่ประกอบธุรกิจในการผลิตจำหน่าย นำเข้ามาในประเทศเพื่อจำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งโศกณัฏฐ์ กรมศุลกากรหาได้มีลักษณะเป็นผู้ค้าโศกณัฏฐ์ตามนัยที่กล่าวนี้ไม่ เพราะกรมศุลกากรมีหน้าที่ในการดำเนินการจัดเก็บภาษีศุลกากรให้แก่รัฐตามที่ได้มีกฎหมายกำหนดอำนาจและหน้าที่ไว้ หาได้เป็นผู้ผลิตหรือนำเข้ามาในประเทศซึ่งโศกณัฏฐ์เพื่อจำหน่ายแต่อย่างใด และการที่กรมศุลกากรนำโศกณัฏฐ์ที่หนีศุลกากรซึ่งตกเป็นของแผ่นดินแล้วออกจำหน่าย ก็หาใช่เป็นการมีโศกณัฏฐ์ไว้เพื่อจำหน่ายดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๖ แต่อย่างใดไม่ หากแต่เป็นวิธีการที่จะต้องปฏิบัติต่อของหนีศุลกากรที่กรมศุลกากรยึดไว้และตกเป็นของแผ่นดินซึ่งมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ได้กำหนดให้นำของนั้นออกจำหน่ายตามแต่อธิบดีกรมศุลกากรจะสั่งเมื่อกรมศุลกากรมิใช่เป็นผู้ค้าโศกณัฏฐ์ดังได้กล่าวมาแล้ว ผู้ซื้อโศกณัฏฐ์จากกรมศุลกากรในการจำหน่ายเช่นนี้ จึงไม่มีหน้าที่จะต้องเสียภาษีการซื้อโศกณัฏฐ์ตามที่มาตรา ๑๖๗ ได้บัญญัติไว้

๒. ประเด็นที่จะต้องพิจารณาในลำดับต่อไปก็คือ จะให้ผู้ประมุขรถยนต์คันนี้ได้เป็นผู้เสียภาษีการซื้อโศกณัฏฐ์แทนผู้นำเข้าตามมาตรา ๑๖๙ แห่งประมวลรัษฎากรได้หรือไม่ เพราะรถยนต์คันนี้ยังมิได้เสียภาษีการซื้อโศกณัฏฐ์ คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า มาตรา ๑๖๙ ได้บัญญัติให้ผู้นำโศกณัฏฐ์เข้ามาในประเทศเท่านั้นเป็นผู้มีหน้าที่ชำระภาษีการซื้อโศกณัฏฐ์ แต่ตามข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ปรากฏว่าจับตัวผู้นำรถยนต์คันนี้เข้ามาไม่ได้ ฉะนั้น จึงไม่อาจผลักภาระภาษีรายนี้ให้แก่ผู้ซื้อรถยนต์คันนี้จากกรมศุลกากรไปได้ เพราะผู้ซื้อไม่ใช่ผู้นำรถยนต์คันนี้เข้ามา

๓. อาศัยเหตุผลดังได้กล่าวมาข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่า ผู้ที่ซื้อโศกณัฏฐ์หนีศุลกากรที่กรมศุลกากรจับได้และนำออกจำหน่ายนั้นไม่มีหน้าที่เสียภาษีการซื้อโศกณัฏฐ์สำหรับของที่ซื้อไปนั้น

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
ธันวาคม ๒๕๐๑